

ՀՀ սահմանադրական դատարան

2021-2023

ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻ ՄԻՋՆԱԺԱՄԿԵՏ ԾԱԽՍԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԻ

ԵՎ 2021

ԹՎԱԿԱՆԻ ԲՅՈՒՋԵՏԱՅԻՆ ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՄԱՆ ՀԱՅՏ

1. ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՄԻՏՈՒՄՆԵՐԸ ՆԱԽՈՐԴՈՂ ՄԻՋՆԱԺԱՄԿԵՏ ՀԱՏՎԱԾՈՒՄ

2018-2019թթ-ի ընթացքում սահմանադրական դատարանը ընդգրկված է եղել մի շարք բարձր մակարդակի խորհրդատվություններում, որի շրջանակներում քննարկվել են իրավունքի գերակայությունը, մարդու իրավունքների ոլորտում նոր մարտահրավերների դիմագրավումը: Կազմակերպվել են մի շարք միջոցառումներ և թեմատիկ սեմինար-քննարկումներ՝ նվիրված ներպետական դատական ասպանների և ՄԻԵԴ-ի փոխհարաբերություններին, արդյունավետ դատական պաշտպանության միջոցներին, խոսքի ու արտահայտվելու ազատությանը: Այս ժամանակահատվածում անդրադարձ են կատարվել դատաիրավական և հակակոռուպցիոն ոլորտի բարեփոխումների բովանդակությանն ու ընթացքին: Կարևորվել է միջազգային գործընկերների աջակցությունն ու խորհրդատվությունը այդ բարեփոխումների իրականացման գործում:

Նախորդ միջնաժամկետ ժամանակահատվածում Սահմանադրական դատարանի մի շարք որոշումներով, Սահմանադրության 170-րդ հոդվածի 3-րդ մասով, «Սահմանադրական դատարանի մասին» սահմանադրական օրենքի 68-րդ հոդվածի 9-րդ մասի 4-րդ կետով և 19-րդ մասով սահմանված դեպքերում, իրավական անվտանգության ապահովման նպատակով սահմանվել են Սահմանադրությանը հակասող ճանաչված դրույթների ուժը կորցնելու ողջամիտ վերջնաժամկետներ՝ հնարավորություն տալով Ազգային ժողովին, Կառավարությանը վիճարկվող դրույթների իրավակարգավորումները համապատասխանեցնելու Սահմանադրական դատարանի կոնկրետ որոշումների պահանջներին: Ոչ եզակի դեպքերում, մինչև անհրաժեշտ օրենսդրական կազմակերպական կառուցակարգեր և ընթացակարգեր սահմանելը, Սահմանադրական դատարանը Սահմանադրության դրույթների վերաբերյալ նորմատիվ իրավական ակտերի սահմանադրականությունը գնահատելիս արտահայտել է իրավական դիրքորոշումներ, որոնք կոչված են իրավակիրառ պրակտիկան նպատակաուղղելու նորմատիվ իրավական ակտն իրենց սահմանադրաիրավական բովանդակությանը համապատասխան ընկալելու և դրանց համապատասխան կիրառումն ապահովելու ուղղությամբ՝ հատկապես այն դեպքերում, երբ խոսքը վերաբերել է մարդու և քաղաքացու հիմնական իրավունքների ու ազատությունների անմիջական գործողության ապահովմանը:

2019թ-ը առավել ուշագրավ է եղել նաև այն, որ ՀՀ սահմանադրական դատարանի և «Կոնրադ Ադենաուեր» հիմնադրամի միջև ստորագրվել է փոխըմբռնման հուշագիր /3փարի/, որի նպատակն է ապահովել համագործակցության շրջանակ, իրականացնել փորձի փոխանակում սահմանադրական իրավունքի հարցերի շուրջ և խթանել իրավական երկխոսությունը: Այս հուշագիրը ամուր հիմք կհանդիսանա հայ-գերմանական կապերի հետագա ամրապնդման համար:

2020թ-ին ընթացքում քննություն առնելով վիճարկվող նորմատիվ իրավական ակտերի սահմանադրականության հարցերը, հիմնականում հաշվի են առնվելու մարդու և քաղաքացու հիմնական իրավունքների և ազատությունների ապահովման, պաշտպանության, ազատ իրականացման անհրաժեշտությունը, դրանց սահմանափակումների թույլատրելիությունը և որոշակիությունը, ինչպես նաև գնահատվելու է ոչ միայն հիմնական իրավունքների և ազատությունների երաշխավորվածությունը, այլ նաև շեշտ է դրվելու արդյունավետ իրականացման համար անհրաժեշտ օրենսդրական կազմակերպական կառուցակարգերի և ընթացակարգերի սահմանման անհրաժեշտությանը:

ՄԴ-Ն իր գործունեության իրականացման հետ կապված գենդերային խնդիրներ չունի, մասնավորապես՝ վերջին երեք տարիների ընթացքում միջին հաշվարկով կին աշխատողների թվաքանակը կազմել է 0,53 տոկոս, տղամարդ աշխատողներինը՝ 0,47 տոկոս:

Սահմանադրական դատարանի ընդունած որոշումների կատարման վիճակը հետևյալն է՝

2018թ- ՄԴ է մուտքագրվել սահմանադրաիրավական խնդիր բովանդակող 198 դիմում, ինչպես նաև ներկայացվել է 772 խորհրդարվություն հայցող դիմում և փարբեր հարցերին առնչվող 95 նամակ, որից Սահմանադրական դատարանի նիստերում անհատական դիմումների հիման վրա քննվել և վերջնական որոշում է կայացվել 9 գործով / որից 3 դիմում՝ 2017թ-ին գրանցված դիմումներից, իսկ 2018թ-ին գրանցված 4 դիմումների հիման վրա գործերի դատաքննությունները նշանակված են 2019թ փետրվար-ապրիլ ամիսներին/, պարզամավորների դիմումների հիման վրա՝ 1 գործ, Հանրապետության նախագահի դիմումի հիման վրա՝ 1 գործ /միջազգային պայմանագրերի վերաբերյալ դիմումները չեն ներառվում/, մարդու իրավունքների պաշտպանի դիմումների հիման վրա՝ 3 գործ, դատարանների դիմումների հիման վրա՝ 6 գործ /այս բոլորը Սահմանադրության 168-րդ հոդվածի 1-ին կետի հիմքով/:

2019թ- Սահմանադրական դատարան մուտքագրվել է 248 դիմում: ՄԴ-ի նիստերում քննվել և ըստ էության վերջնական որոշում է կայացվել 61 գործով, որից 34-ը՝ Կառավարության դիմումների հիման վրա, 15-ը՝ դատարանների դիմումների հիման վրա, 14-ը՝ անհատական դիմումների հիման վրա, 1-ը՝ Մարդու իրավունքների պաշտպանի դիմումի հիման վրա, և 1-ը՝ Հանրապետության նախագահի դիմումի հիման վրա:

2. ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԸ ԵՎ ԹԻՐԱԽՆԵՐԸ ՄԺԾԾ ԺԱՄԱՆԱԿԱՀԱՏՎԱԾՈՒՄ

Օրենսդրության մեջ առկա բացերը հայրենական իրավունքի թերևս ամենաարդիական հիմնախնդիրներից են: Իրավակիրառ գործունեության մեջ հաճախ է իրեն զգացնել փախկո կոնկրետ հարաբերության իրավական կարգավորման բացակայության կամ թերի կարգավորման արդյունքում ծագող գրեթե փակուղային իրավիճակը: Այն պայմանավորված է հասարակական հարաբերությունների զարգացմամբ, գործող օրենսդրության հիմնական սկզբունքներով, էությամբ և բովանդակությամբ: Պարճառ կարող է հանդիսանալ նաև հետևյալ մարտնչումը՝ իրավական նորմը սահմանադրական արդարադատություն իրականացնող մարմնի կողմից ճանաչվել է հակասահմանադրական, սակայն իրավասու իրավաստեղծ մարմինը չի գործում բավարար օպերատիվությամբ, այն է՝ ողջամիտ ժամկետներում միջոցներ չի ձեռնարկում հակասահմանադրական ճանաչված իրավական նորմով կարգավորված իրավահարաբերությունները կանոնակարգող նոր նորմ ընդունելու համար, կամ երբ օրենսդրությունը կյանքից հետ է մնում նոր հասարակական հարաբերությունների ծագման արդյունքում, կամ երբ ընթացիկ օրենսդրությունը հետ է մնում սահմանադրական կարգավորումից և այլն: Օրենսդրական բացի հաղթահարման միջոցներից է նաև ժամանակավոր իրավակարգավորումներ նախատեսելը՝ մինչև օրենսդրի կողմից համապատասխան նորմերի ստեղծումը: Օրենսդրական բացերի հաղթահարումը ոչ միայն ՄԴ-ի որոշումների սահմանադրաիրավական մշակվածության աստիճանն է, այլ նաև վերջիններիս պատշաճ կատարումը հասցեատերերի կողմից:

ՀՀ սահմանադրական դատարանում կանանց և տղամարդկանց հավասար իրավունքները երաշխավորված են ՀՀ սահմանադրությամբ:

ՀՀ սահմանադրական դատարանի քաղաքականության հիմնական նպատակն է ապահովել սահմանադրության գերակայությունը:

Նպատակը	Ծրագրի դասիչը և անվանումը	Ծրագրի վերջնական արդյունքները				Կապը ՀՀ կառավարության ծրագրով սահմանված քաղաքականության թիրախների հետ	
		Չափորոշիչը	Ելակետը		Թիրախը		
			Ցուցանիշը	Ժամկետը	Ցուցանիշը		Ժամկետը
ՀՀ –ում սահմանադրական արդարադատության իրականացումը և սահմանադրության գերակայության ապահովում	1092 ՀՀ սահմանադրական դատարանի գործունեության ապահովում	Սահմանադրաիրավական խնդիր բովանդակող դիմումների քանակ, հայր	248	2019	255	2022	ՀՀ կառավարության ծրագրի 4-րդ գլխի՝ 'Ազատ, արժանապատիվ և երջանիկ քաղաքացին' 4.1-րդ բաժինը՝ 'Օրենքի առջև բոլորի հավասարությունը, արդարադատությունը և մարդու իրավունքների պաշտպանությունը':
ՀՀ –ում սահմանադրական արդարադատության իրականացումը և սահմանադրության գերակայության ապահովում	1092 ՀՀ սահմանադրական դատարանի գործունեության ապահովում	Աշխատողների ընդհանուր թվաքանակում կանանց տեսակարար կշիռը, տոկոս	50 տոկոս	2019	45 տոկոս	2022	ՀՀ կառավարության 19.09.2019թ 1334-Լ որոշման ՀՀ գենդերային քաղաքականության իրականացման ռազմավարության հավելված 1-ի 3-րդ կետի՝ «Կանայք և տղամարդիկ իրավահավասար են»

Սահմանադրական դատարանի ընդունած որոշումների կատարման վիճակի վերաբերյալ փարեկան հաղորդումը տեղադրված է concourt.am կայքում:

3. ԾԱԽՍԱՅԻՆ ԳԵՐԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՄԺԾԾ ԺԱՄԱՆԱԿԱՀԱՏՎԱԾՈՒՄ

Ծախսերը իրականացվում են ՀՀ սահմանադրական դատարանի գործունեության ապահովման նպատակով:

Գերակա ծախսային ուղղությունները ՄԺԾԾ ժամանակահատվածի համար՝ (ըստ գերակայությունների նվազման)	Հիմնավորումներ
Ապարատի պահպանման ծախսեր	ՀՀ սահմանադրական դատարանի մասին օրենք
...	

4. ՄԺԾԾ ԺԱՄԱՆԱԿԱՀԱՏՎԱԾՈՒՄ ԻՐԱԿԱՆԱՑՎԵԼԻՔ ԾԱԽՍԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԵՐԸ

4.1. Պարտադիր և հայեցողական ծախսերը

«Սահմանադրական դատարանի պարտադիր ծախսերն ուղղված են դատարանի գործունեության ապահովմանը: Այն ընդգրկում է

1. «Սահմանադրական դատարանի գործունեության և սահմանադրական արդարադատության ապահովում միջոցառումը:

2. «Սահմանադրական դատարանի պահուստային ֆոնդ միջոցառումը:

Հայեցողական ծախսերին դասվում են «Սահմանադրական դատարանի տեխնիկական հագեցվածության բարելավում միջոցառումը: Վերջինս ապահովում է «Սահմանադրական դատարանի գործունեության բնականոն աշխատանքը:

Դասիչը		Միջոցառման անվանումը	Պարտադիր կամ հայեցողական պարտավորությունների շրջանակը ¹	Պարտադիր պարտավորության շրջանակներում գործադիր մարմնի հայեցողական իրավասությունների շրջանակները ²	Պարտադիր կամ հայեցողական պարտավորությունը սահմանող օրենսդրական հիմքերը ³
Ծրագիր	Միջոցառում				
Պարտադիր ծախսերին դասվող միջոցառումներ, այդ թվում՝					
1092	11001	«Սահմանադրական դատարանի գործունեության և սահմանադրական արդարադատության ապահովում»	Պարտադիր	Ներկայացուցչական ծախս և գործուղումների ծախս	«Սահմանադրության 167 հոդված»
1092	11002	«Սահմանադրական դատարանի պահուստային ֆոնդ»	պարտադիր	Որոշվող ծախսային ուղղությունները	«Սահմանադրական դատարանի մասին օրենքի 3-րդ հոդ, 5-րդ կետ»
Հայեցողական ծախսերին դասվող միջոցառումներ, այդ թվում՝					
Շարունակական բնույթի հայեցողական ծախսերին դասվող միջոցառումներ, այդ թվում՝					
Շարունակական բնույթի հայեցողական ծախսերին չդասվող միջոցառումներ, այդ թվում՝					
1092	31001	«Սահմանադրական դատարանի տեխնիկական հագեցվածության բարելավում»	հայեցողական	Նախատեսվում է վարչական սարքավորումների ձեռքբերում	«Սահմանադրական դատարանի մասին օրենքի 3-րդ հոդ, 1-ին կետ»

4.2. Գոյություն ունեցող ծախսային պարտավորությունները

¹ Ներկայացվում է համապատասխան միջոցառման շրջանակներում իրականացվող պարտադիր (պարտադիր ծախսերին դասվող միջոցառումների դեպքում) կամ հայեցողական (հայեցողական ծախսերին դասվող միջոցառումների դեպքում) պարտավորությունների համառոտ նկարագիրը՝ այդ թվում մատուցվող ծառայությունների, տրամադրող փարսեթերի և շահառուների շրջանակը:

² Սյունակը լրացվում է միայն պարտադիր ծախսերին դասվող միջոցառումների համար:

³ Սյունակում կատարվում են հղումներ պարտադիր ծախսային պարտավորությունները սահմանող օրենքների և միջազգային պայմանագրերի կոնկրետ դրույթների վրա, իսկ այդ պարտավորությունների շրջանակներում գործադիր մարմնի վերապահված հայեցողական իրավասությունների դեպքում՝ նաև այդ իրավասությունները սահմանող իրավական ակտերի վրա: Հայեցողական ծախսերին դասվող միջոցառումների դեպքում կատարվում են հղումներ այդ ծախսային պարտավորությունները սահմանող իրավական ակտերի վրա:

«ՀՀ սահմանադրական դատարանի կողմից 2021-2023թթ-ի ընթացքում իրականացվելու է «1092. ՀՀ սահմանադրական դատարանի գործունեության ապահովում» ծրագիրը, որի ծախսային պարտավորությունները 2021թ-ի համար կազմում են 689392,2 հազ. դրամ, 2022 թվականին՝ 692913,4 հազ. դրամ և 2023թվականին՝ 693847,7 հազ. դրամ:

Ծրագրի շրջանակներում իրականացվելու են հետևյալ միջոցառումները՝

«11001. ՀՀ սահմանադրական դատարանի գործունեության և արդարադատության ապահովում», որի համար պետական բյուջեից նախատեսվում է ֆինանսավորում՝ 2021թ-ին՝ 675874,7 հազ. դրամ, 2022թ-ին՝ 676326,9 հազ. դրամ, 2023թ-ին՝ 680242,8 հազ. դրամ:

«11002. ՀՀ սահմանադրական դատարանի պահուստային ֆոնդ», որի համար պետական բյուջեից նախատեսվում է 2021թ-ին՝ 13517,5 հազ. դրամ, 2022թ-ին՝ 13586,5 հազ. դրամ և 2023թ-ին՝ 13604,9 հազ. դրամ

«31001. ՀՀ սահմանադրական դատարանի տեխնիկական հագեցվածության բարելավում», որի համար պետական բյուջեից նախատեսվում է ֆինանսավորում՝ 2022թ-ին՝ 3000,0 հազ. դրամ:

ՀՀ սահմանադրական դատարանը գոյություն ունեցող պարտավորությունների գծով ծախսային խնայողություններ չունի:

4.3. Նոր նախաձեռնությունները

ՀՀ սահմանադրական դատարանը նոր նախաձեռնությունների չունի:

5. ՈՉ ԲՅՈՒՋԵՏԱՅԻՆ ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐԻՑ ՍՊԱՍՎՈՂ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐԸ

ՀՀ սահմանադրական դատարանը ոչ բյուջետային աղբյուրներից սպասվող եկամուտներ չունի:

6. ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԱՌՆՉՎՈՂ ԾՐԱԳՐԵՐԸ/ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԸ

ՀՀ սահմանադրական դատարանի գործունեությունը համահունչ է ՀՀ կառավարության որդեգրած զարգացման քաղաքականությանը:

7. ԱՐՏԱՔԻՆ ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐԻՑ՝ ՊԵՏԱԿԱՆ ԲՅՈՒՋԵԻ ԽՈՂՈՎԱԿՆԵՐՈՎ ՍՏԱՑՎՈՂ ՎԱՐԿԵՐԻ ԵՎ ԴՐԱՄԱՇՆՈՐՀՆԵՐԻ ՀԱՇՎԻՆ ԻՐԱԿԱՆԱՑՎԵԼԻՔ ԾՐԱԳՐԵՐԸ/ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԸ

ՀՀ սահմանադրական դատարանը վարկերի և դրամաշնորհների հաշվին իրականացվելիք ծրագրեր կամ միջոցառումների չունի:

8. ՄԺԾԾ ԺԱՄԱՆԱԿԱՀԱՏՎԱԾՈՒՄ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԻ ԱՄՓՈՓՈՒՄ

2021-2023 թթ ժամանակահատվածի համար ՍԴ-ի ֆինանսական պահանջները համապատասխանում են գոյություն ունեցող պարտավորություններին և նոր նախաձեռնություններ չեն նախատեսվում: 2021թ-ին ՍԴ-ն պեպ. բյուջեից նախատեսում է 689392,2 հազ. դրամ, 2022թ-ին՝ 692913,4 հազ. դրամ, իսկ 2023թ-ին՝ 693847,7 հազ. դրամ ֆինանսավորում:

9. ՀԱՅՏԻ ՀԵՏ ԿԱՊՎԱԾ ՌԻՍԿԵՐԸ

Հայտով ներկայացված ցուցանիշները հիմնականում իրապեսական են և հիմնվում են նախորդ տարիների փորձի վրա:

Ռիսկի նկարագրությունը	Երևույթի հանդես գալու հավանականությունը ⁴	Հնարավոր նպատակների և ցուցանիշների վրա բացասական ազդեցությունը և արդյունքային	Ռիսկի կանխման/ հարթահարման ուղիները	Կանխման/ հնարավոր որոշումների կատարումը
ՍԴ բնականոն աշխատանքի խաթարում	5			
....				

⁴ Ներկայացնել 1-5 թվանշանով, որտեղ 1 թվանշանը ենթադրում է առավել բարձր հավանականություն 2021-2023
 ց ու ց ու մ ն է ր

Հավելված N 5. Բյուջետային ծրագրերի գծով ծախսերի բաշխումն ըստ բյուջետային ծախսերի գործառական դասակարգման տարրերի

Ծրագրային դասիչը	Ծրագիր /Միջոցառում	Գործառական դասակարգման ⁵			2019թ փաստ. (հազ. դրամ)	2020թ սպասվող (հազ. դրամ)	2021թ բյուջե (հազ. դրամ)	2022թ բյուջե (հազ. դրամ)	2023 թ բյուջե (հազ. դրամ)
		Բաժին	Խումբ	Դաս					
1092	<i>ՀՀ սահմանադրական դատարանի գործունեության ապահովում</i>	X	X	X					
11001	<i>ՀՀ սահմանադրական դատարանի գործունեության և սահմանադրական արդարադատության ապահովում</i>	03	03	01	664612,5	707105,1	675874,7	676326,9	680242,8
11002	<i>ՀՀ սահմանադրական դատարանի պահուստային ֆոնդ</i>	03	03	01	12142,4	14142,1	13517,5	13586,5	13604,9
31001	<i>ՀՀ սահմանադրական դատարանի տեխնիկական հագեցվածության բարելավում</i>	03	03	01	5649,5			3000,0	
.....								
.....								

⁵ Լրացվում են բյուջետային ծրագրերի միջոցառումների բովանդակությանը համապատասխանող բյուջետային ծախսերի գործառական դասակարգման բաժնի, խմբի և դասի կոդերը: Բյուջետային ծրագրերի մակարդակում այս սյունակները չեն լրացվում:

Հավելված N 8. Բյուջետային ծրագրերի/միջոցառումների գծով ծախսերը՝ վարչատարածքային բաժանմամբ (ըստ մարզերի)

Ծրագրային դասիչը	Ծրագիր /Միջոցառում	2019թ փաստ. (հազ. դրամ)				2020թ սպասվող (հազ. դրամ)				2021թ բյուջե (հազ. դրամ)				2022թ բյուջե (հազ. դրամ)				2023 թ բյուջե (հազ. դրամ)			
		Ընդամենը	<Մարզի անվանումը> ⁶	<Մարզի անվանումը>	...	Ընդամենը	<Մարզի անվանումը>	<Մարզի անվանումը>	...	Ընդամենը	<Մարզի անվանումը>	<Մարզի անվանումը>	...	Ընդամենը	<Մարզի անվանումը>	<Մարզի անվանումը>	...	Ընդամենը	<Մարզի անվանումը>	<Մարզի անվանումը>	...
1092	<i>ՀՀ սահմանադրական դատարանի գործունեության ապահովում</i>	682404,4				721247,2				689392,2				692913,4				693847,7			
11001	<i>ՀՀ սահմանադրական դատարանի գործունեության և սահմանադրական արդարադատության ապահովում</i>	664612,5				707105,1				675874,7				676326,9				680242,8			
11002	<i>ՀՀ սահմանադրական դատարանի պահուստային ֆոնդ</i>	12142,4				14142,1				13517,5				13586,5				13604,9			

⁶ Բացել բյուջեային ծախսերը առանձին մարզերի մակարդակով

Ծրագրային դասիչը	Ծրագիր /Միջոցառում	2019թ փաստ. (հազ. դրամ)				2020թ սպասվող (հազ. դրամ)				2021թ բյուջե (հազ. դրամ)				2022թ բյուջե (հազ. դրամ)				2023 թ բյուջե (հազ. դրամ)				
		Ընդամենը	<Մարզի անվանումը> ⁶	<Մարզի անվանումը>	...	Ընդամենը	<Մարզի անվանումը>	<Մարզի անվանումը>	...	Ընդամենը	<Մարզի անվանումը>	<Մարզի անվանումը>	...	Ընդամենը	<Մարզի անվանումը>	<Մարզի անվանումը>	...	Ընդամենը	<Մարզի անվանումը>	<Մարզի անվանումը>	...	
31001	ՀՀ սահմանադրական դատարանի տեխնիկական հագեցվածության բարելավում	5649,5												3000,0								
.....																						

Հավելված N 10. Ամփոփ ֆինանսական պահանջներ ՄԺԾԾ ժամանակահատվածի համար

Աղյուսակ 1. Ծրագրերի և միջոցառումների գծով ամփոփ ֆինանսական պահանջներ 2021-2023 թթ համար

(հազ. դրամ)

Ծրագրային դասիչը		Ծրագրի/միջոցառման անվանումը	Գոյություն ունեցող պարտավորությունների գծով հաշվարկված (ճշգրտված) ծախսերը ⁷ (հազ. դրամ)			Ծախսային խնայողության գծով ամփոփ առաջարկը ⁸ (հազ. դրամ) (-)			Նոր նախաձեռնություններ (հազ. դրամ) (+)			Միջոցառման գծով ամփոփ ծախսերը ⁹ (հազ. դրամ)		
Ծրագիր	Միջոցառում		2021թ	2022թ	2023թ	2021թ	2022թ	2023թ	2021թ	2022թ	2023թ	2021թ	2022թ	2023թ
Պարտադիր ծախսերին դասվող միջոցառումներ														
1092		ՀՀ սահմանադրական դատարանի գործունեության ապահովում	689392,2	692913,4	693847,7							689392,2	692913,4	693847,7
	11001	ՀՀ սահմանադրական դատարանի գործունեության և սահմանադրական արդարադատության ապահովում	675874,7	676326,9	680242,8							675874,7	676326,9	680242,8
	11002	ՀՀ սահմանադրական դատարանի պահուստային ֆոնդ	13517,5	13586,5	13604,9							13517,5	13586,5	13604,9
Հայեցողական ծախսերին դասվող միջոցառումներ (շարունակական բնույթի)														
		<Ծրագրի անվանումը>												
		<Միջոցառման անվանումը>												
		<Միջոցառման անվանումը>												
Հայեցողական ծախսերին դասվող այլ միջոցառումներ														
		<Ծրագրի անվանումը>												
	31001	ՀՀ սահմանադրական դատարանի տեխնիկական		3000,0									3000,0	

⁷ Ներկայացվում է գոյություն ունեցող պարտավորություններն դասվող միջոցառումների գծով հաշվարկված ծախսերն (առանց ծախսային խնայողությունների վերաբերյալ առաջարկների ներառման):

⁸ Ներկայացվում է գոյություն ունեցող պարտավորություններն դասվող միջոցառումների գծով ծախսային խնայողության վերաբերյալ ամփոփ առաջարկը:

⁹ Ներկայացվում է միջոցառման գծով առաջարկվող ծախսերը՝ ծախսային խնայողությունների և նոր նախաձեռնությունների վերաբերյալ առաջարկները ներառած: Այն հավասար է տվյալ միջոցառման գծով նախորդ սյունակներում համապատասխան տարվա համար ներառված ցուցանիշների հանրագումարին:

		հազեցվածության												
		<Միջոցառման անվանումը>												

Աղյուսակ 2. Հայտով ներկայացված՝ 2021-2023թթ ընդհանուր ծախսերի համեմատությունը ՀՀ 2020թ. պետական բյուջեի և 2020-2022թթ. ՄԺԾԾ հետ

(հազար դրամներով)

	2020թ.	2021թ.	2022թ.	2023թ.
1. Պետական մարմնի գծով 2020-2021 ՄԺԾԾ-ով հաստատված և 2023թ. համար սահմանված ֆինանսավորման ընդհանուր կողմնորոշիչ չափաքանակները	X	689392,2	692913,4	693847,7
2. <<<< 2020թ. պետական բյուջեի մասին>> ՀՀ օրենքով պետական մարմնի գծով սահմանված ընդհանուր հատկացումները		X	X	X
3. Ընդամենը հայտով ներկայացված ընդհանուր ծախսերը՝ 2021-2023 թթ. ՄԺԾԾ համար (տող 3.1 + տող 3.2 + տող 3.3.)	X	689392,2	692913,4	693847,7
3.1 Գոյություն ունեցող ծախսային պարտավորությունների գնահատում 2021-2023 թթ. ՄԺԾԾ համար (առանց ծախսային խնայողությունների վերաբերյալ առաջարկների ներառման)	X	689392,2	692913,4	693847,7
3.2 Ծախսային խնայողությունների գծով առաջարկները (-) նշանով	X			
3.3 Նոր նախաձեռնությունների գծով ընդհանուր ծախսերը	X			
4. Տարբերությունը ՀՀ 2020թ. պետական բյուջեի համապատասխան ցուցանիշից (տող 3 - տող 2)	X	689392,2	692913,4	693847,7
5. Տարբերությունը 2020-2021 ՄԺԾԾ-ով հաստատված և 2023թ. համար սահմանված ֆինանսավորման կողմնորոշիչ չափաքանակներից (տող 3-տող 1)	X			

ՄԺԾԾ ԺԱՄԱՆԱԿՀԱՏՎԱԾՈՒՄ ՀՀ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

1. ՈԼՈՐՏԸ

ՀՀ սահմանադրական դատարանը Հայաստանի Հանրապետության իրավակարգում ապահովելով Սահմանադրության գերակայությունը և անմիջական գործողությունը, որպես ռազմավարական առաջնահերթ խնդիր Հայաստանի Հանրապետությունում իրականացնում է սահմանադրական արդարադատություն:

2. ՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԹԻՐԱԽՆԵՐԸ

ՀՀ սահմանադրական դատարանն օրենքով սահմանված կարգով շարունակելու է որոշել օրենքների, Ազգային ժողովի որոշումների, Հանրապետության Նախագահի հրամանագրերի, կառավարության, վարչապետի, ՏԻՄ որոշումների, մինչև միջազգային պայմանագրերի վավերացումը նրանցում ամրագրված պարտավորությունների համապատասխանությունը ՀՀ սահմանադրությանը, ինչպես նաև լուծելու է հանրահավաքների արդյունքների ու պարզամավորների ընտրությունների արդյունքներով ընդունված որոշումների հետ կապված վեճերը:

3. ՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ԾԱԽՍԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԵՐԸ ԵՎ ԾԱԽՍԱՅԻՆ ԳԵՐԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

ՀՀ սահմանադրական դատարանի գործունեության ապահովում ծրագրով նախատեսված ՀՀ սահմանադրական դատարանի առաջնահերթ ռազմավարական նպատակներն են.

• բարձրացնել սահմանադրական արդարադատության արդյունավետությունը, ապահովել Հայաստանի Հանրապետությունում սահմանադրության գերակայությունն ու անմիջական գործողությունը,

- . իր գործունեությամբ նպաստել սահմանադրության և նրանում ամրագրված իրավունքների ու պարտավորությունների նկատմամբ հասարակության վստահության բարձրացմանը,
- . սահմանված կարգով որոշում կայացնել օրենքների, Ազգային ժողովի որոշումների և այլ նորմատիվ ակտերի սահմանադրությանը համապատասխանության մասին,
- . շարունակել Հանրապետությունում իրավունքի գերակայության ապահովման ուղղությամբ գործունեությունը:

Հիմնական գերակա վերջնական արդյունքները, որոնց վրա գերատեսչությունը ձգտում է ներազդել, նրանց իրագործման ռազմավարությունով ՀՀ սահմանադրական դատարանը հետամուտ կլինի հետևյալ արդյունքներին, մասնավորապես՝

Օրենքով սահմանված կարգով որոշել օրենքների, Ազգային ժողովի որոշումների, այլ նորմատիվ ակտերի համապատասխանությունը Սահմանադրությանը, մինչև վավերացումը որոշել միջազգային պայմանագրերում ամրագրված պարտավորությունների համապատասխանությունը ՀՀ սահմանադրությանը, լուծել հանրաքվեների հետ կապված վեճերը:

Սահմանադրական դատարանի այս լիազորությունը սահմանված է Սահմանադրությամբ և առաջնահերթ է հանդիսանում առաջիկա տարիների համար:

4. ՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ԾԱԽՍԵՐԻ ԳՆԱՀԱՏԱԿԱՆԸ

ՀՀ սահմանադրական դատարանի գործունեության ապահովում ծրագրի իրականացման արդյունքնում ակնկալվում է՝ Օրենքով սահմանված կարգով լուծելով ընդունված որոշումների, օրենքների, իրավական այլ ակտերի սահմանադրությանը համապատասխանությունը՝ ապահովելով նրանց արդյունավետ գործողությունը: Սահմանադրական արդարադատություն իրականացնելիս սահմանադրական դատարանն անկախ է և ենթարկվում է միայն Սահմանադրությանը: Սահմանադրական դատարանի որոշումներին բնորոշ են պարտադիրությունը, վերջնական լինելը, անմիջական գործողությունը:

ՄԴ-ի՝ գործով ըստ էության ընդունված որոշումները պարտադիր են բոլոր պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինների, դրանց պաշտոնատար անձնաց, ինչպես նաև ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց համար ՀՀ-ի ամբողջ տարածքում: ՄԴ-ի խնդիրը վիճարկվող իրավական նորմի հետագա իրավաբանական ճակատագրի որոշումն է: Կախված ՄԴ-ի որոշումից՝ վիճարկվող իրավական ակտը կամ կորցնում է իր իրավաբանական ուժը, կամ շարունակում է պահպանել իր գործողությունը: Այդ իսկ պատճառով ՄԴ-ի որոշումները տարածվում են ոչ միայն վիճարկվող նորմի կիրառման հետ կապված կոնկրետ գործի վրա. վիճարկվող նորմատիվ ակտի հակասահմանադրականության վերաբերյալ ՄԴ-ի որոշումն ունի գործողության այնպիսի ոլորտ, ինչպիսին որ ունի նորաստեղծ մարմնի նորմատիվ ակտը:

